

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 18 maart 2021

Dossiernr. : K24140

Documentnr. : 2021/028281

Verzonden : 19 maart 2021

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 14 december 2020 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk soorten. De aanvraag is ingediend door Bureau Waardenburg, Oosterweg 127, 9751 PE te Haren, in opdracht van de gemeente Veendam, Raadhuisplein 5, 9641 AW te Veendam. De aanvraag heeft betrekking op de renovatie van de Winkler Prins school en het omliggende terrein, gelegen in Veendam.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.8, lid 1 en 5, van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk verstoren (art. 3.5, lid 2, Wnb);
 - beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art. 3.5, lid 4, Wnb);
- II. dat de ontheffing verleend wordt voor de locatie Winkler Prins school aan de Raadsgildenlaan 1 te Veendam;
- III. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 oktober 2022;

IV. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit:

1. voorschriften;
2. overwegingen bij besluit;
3. de aanvraag van 14 december 2020 en de aanvullingen per mail d.d. 22 februari 2021, inclusief *Schepp, H.L., 3 november 2020. Activiteitenplan huismus, gierwaluw en vleermuizen, Winkler Prins school te Veendam. Bureau Waardenburg Rapportnr. 20-274. Bureau Waardenburg, Haren.*

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

namens dezen:

A.J. Hoogerwerf
Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage Overwegingen bij het Besluit voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken). Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat Landelijk Gebied en Water via het telefoonnummer 050 - 3164543. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Wij verzoeken u het dossiernummer te vermelden.

BIJLAGEN

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op Gewone dwergvleermuis en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan genoemd in voorschrift 1 worden aangetroffen en/of andere handelingen dan genoemd in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie (digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

9. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van Gewone dwergvleermuis.
10. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoenactiviteiten van Gewone dwergvleermuis waarvoor ontheffing is verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden te voorkomen, in deze situatie de winterperiode. De winterperiode van Gewone dwergvleermuis loopt globaal van half oktober tot en met half april. De genoemde periode kan zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de (lokale) meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden.

¹ Provincie Groningen verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau, een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soort.

11. De werkzaamheden dienen niet opgestart te worden in de winterperiode.
12. Er dienen tijdelijke voorzieningen voor Gewone dwergvleermuizen nabij het plangebied als volgt opgehangen te worden:
 - voor elk paarverblijf dat verloren gaat dienen 4 nieuwe verblijfplaatsen aangeboden te worden, in totaal 12 vleermuiskasten;
 - er dient gebruik te worden gemaakt van type VK WS 01 van Vivara Pro, of van vergelijkbare aard;
 - de kasten dienen uiterlijk 15 april 2021 opgehangen te zijn;
 - de kasten dienen binnen het kerngebied van de populatie opgehangen te zijn, zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke verblijfplaats, maar altijd binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats en buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden;
 - een gedeelte van de kasten dient opgehangen te worden aan het (rode) schoolgebouw aan de Raadsgildelaan 11;
 - de clustering van kasten is mogelijk, mits daarbij de gehele lengte van de gevel gebruikt wordt én er verschillende typen voorzieningen worden gecombineerd aan één gevel;
 - de kasten dienen zo dicht mogelijk onder de dakrand geplaatst te worden, maar op minimaal 3 meter hoogte;
 - bij het ophangen van de kasten dient rekening gehouden te worden met de eisen omtrent het ophangen van alternatieve verblijfplaatsen die vermeld staan in het meest recente kennisdocument Gewone dwergvleermuis van Bij12, zoals geen verlichting en een vrije aan- en uitvliegroute;
 - de locaties van voorzieningen dienen op kaart ingetekend te zijn en dienen in het onder voorschrift 6 genoemde ecologisch werkprotocol te worden opgenomen;
 - na afronding van de werkzaamheden dienen de voorzieningen permanent te blijven hangen.
13. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis als volgt ongeschikt gemaakt:
 - alle open stootvoegen, kieren en dakranden dienen ontoegankelijk gemaakt te worden met exclusion flaps. Aangezien het om veel stootvoegen gaat kan, mits de ruimte in de spouw doorloopt, er ook voor gekozen worden de stootvoegen om en om ontoegankelijk te maken met exclusion flaps en de overige stootvoegen af te dichten met rugvulling of ander stevig kunststof schuimrubber (geen pur);
 - er dient drie dagen met temperaturen van minimaal 10 graden Celsius gewacht te worden, voordat de werkzaamheden mogen aanvangen;
 - pas nadat is vastgesteld dat de betreffende verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis verlaten is en de begeleidende ecooloog het gebied heeft vrijgegeven, kan gestart worden met de werkzaamheden. Nacontrole dient plaats te vinden middels een batdetector tijdens geschikte weersomstandigheden met temperaturen van minimaal 10 graden Celsius. Het tijdstip en de constatering van de nacontrole moeten worden vastgelegd in het onder voorschrift 7 genoemde logboek.
14. Na afronding van de werkzaamheden dienen extra permanente voorzieningen voor Gewone dwergvleermuis als volgt gerealiseerd te worden:
 - er dient gebruik gemaakt te worden van Vivara Pro IB VL 04 inbouwstenen, of van vergelijkbare aard;
 - in totaal dienen 24 stenen geplaatst te worden, per set van twee geschakelde kasten, in totaal 12 locaties;
 - in de gevel met een vastgestelde paarverblijfplaats dient minstens één set van twee geschakelde kasten zo dicht mogelijk bij de verblijfplaats ingebouwd te worden. De overige kasten dienen verspreid over het gebouw en de gevels ingebouwd te worden waarbij gezorgd wordt voor zoveel mogelijke verschillende windrichtingen;
 - de inbouwstenen dienen zo dicht mogelijk onder de dakrand geplaatst te worden, maar op minimaal 3 meter hoogte;
 - bij het ophangen van de inbouwstenen dient verder rekening gehouden te worden met de eisen omtrent het ophangen van alternatieve verblijfplaatsen die vermeld staan in het meest

recente kennisdocument Gewone dwergvleermuis van Bij12, zoals geen verlichting en een vrije aan- en uitvliegroute;

- de locaties van de inbouwstenen dienen op kaart ingetekend te zijn en dienen in het onder voorschrift 6 genoemde ecologisch werkprotocol of in het onder voorschrift 7 genoemde (ecologisch) logboek te worden opgenomen;
 - het beheer van de permanente voorzieningen dient duurzaam geregeld te zijn en er dienen te allen tijde goed functionerende inbouwstenen aanwezig te zijn. Het beheer dient te gebeuren in een periode dat verstoring niet of minimaal optreedt.
15. De werkzaamheden dienen alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd te worden. Er dient geen kunstlicht gebruikt te worden. Indien dit wel noodzakelijk is, dient te worden voorkomen dat licht naar de omgeving uitstraalt. Een ecologisch deskundige op het gebied van Gewone dwergvleermuis dient hierin te adviseren en dit dient in het onder voorschrift 7 genoemde logboek opgenomen te worden.

Overige voorschriften

16. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
17. Indien een verlenging van deze ontheffing wenselijk is, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
18. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl. U kunt ook contact opnemen met Afdeling Landelijk Gebied en Water van de Provincie Groningen, Secretariaat_LGW@provinciegroningen.nl.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

Onderwerp:	Verzoek om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3 Soorten.
Activiteitenplan:	<i>Schepp, H.L., 3 november 2020. Activiteitenplan huismus, gierzwaluw en vleermuizen, Winkler Prins school te Veendam. Bureau Waardenburg Rapportnr. 20-274. Bureau Waardenburg, Haren.</i>
Activiteit:	Gemeente Veendam is voornemens om de Winkler Prins school, het schoolgebouw en het buitenterrein, te renoveren.
Reden voor deze aanvraag:	In verband met de voorgenomen ontwikkeling is een vogel- en vleermuisonderzoek uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat in het schoolgebouw verblijfplaatsen aanwezig zijn van Gewone dwergvleermuis. Deze verblijfplaatsen zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (Wnb) en hiervoor is een ontheffing nodig.
Plangebied:	De Winkler Prins school is gelegen Raadsgildenlaan 1 te Veendam, zoals weergegeven in onderstaand figuur 1. De school ligt middenin het dorp Veendam. De Winkler Prins school bestaat uit een hoofdgebouw met bijgebouw. Aan de westzijde is een grote fietsparkeerplaats aanwezig. Aan de oostzijde is er een speelplein met enkele kleine bomen. Aan de noord- en westzijde loopt een eikenlaan. Aan de zuidzijde wordt de school begrenst door een sloot die doorloopt richting het oosten en westen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, rood omljnd.

Werkzaamheden:	Het is nog niet exact bekend welke werkzaamheden er worden uitgevoerd. Hieronder de werkzaamheden die in ieder geval worden uitgevoerd en welke invloed hebben op de vleermuizen: • spouw na-isoleren;• kozijnen vervangen;• doorvoeren door de gevel (elk lokaal);• puien verwijderen en nieuwe plaatsen.

Planning: De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van oktober 2021 tot en met oktober 2022. De gemeente Veendam heeft het voornemen de renovatiewerkzaamheden aan de Winkler Prins school te starten in oktober 2021. De renovatiewerkzaamheden vinden overdag, bij daglicht, plaats. Hierdoor hoeft geen kunstlicht gebruikt te worden wat vleermuizen zou kunnen verstoren.

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

opzettelijk verstoren (artikel 3.5 lid 2 Wnb);	Gewone dwergvleermuis
beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5 lid 4 Wnb);	

De activiteit heeft geen betrekking op het onderdeel gebiedsbescherming (hoofdstuk 2, Wnb) en het vellen van houtopstanden (hoofdstuk 4, Wnb). Significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden zijn eveneens niet aan de orde. Er zijn voor deze onderdelen geen vervolgstappen noodzakelijk.

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag dient op de aanvraag te worden beslist.

2.2 Volledigheid

De aanvraag bevatte onvoldoende gegevens voor een goede beoordeling van de gevolgen van het project. Op 4 februari 2021 is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de aanvraag aan te vullen. De gevraagde gegevens zijn op 22 februari 2021 ontvangen. Na ontvangst van deze gegevens was de aanvraag volledig. De beslistermijn is niet opgeschort met de termijn die gebruikt is voor de aanvulling van de gegevens.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie in "Het Dagblad van het Noorden" en op de website www.officielebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, lid 1 en 5 Wnb kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- er is een geldig wettelijk belang;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

De volgende beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Alternatievenafweging

In paragraaf G van het activiteitenplan is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde soorten. Het project is locatie specifiek en er is geen geschikt alternatief voor het renoveren van de Winkler Prins school. De renovatie is minder ingrijpend dan sloop en nieuwbouw. Door het verbouwen van een bestaand pand, wordt voorkomen dat elders een nieuw gebouw opgericht wordt, waar dit mogelijk ten koste gaat van openbare ruimte of zelfs gebieden buiten de stad. Tevens levert de renovatie wezenlijke gunstige effecten voor het milieu op door betere isolatie. De renovatie zorgt ook voor een beter klimaat binnen de school. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, planning, werkwijze en inrichting (buiten de kwetsbare periode) schade aan aanwezige beschermde soorten voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

3.1.2 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor Gewone dwergvleermuis in het belang van;

- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

In paragraaf K van het activiteitenplan is bovenstaand geldig belang voldoende toegelicht. Het schoolgebouw is in de huidige staat slecht geïsoleerd. De school kampt daardoor met een zeer slecht klimaat waar leerlingen en docenten last van hebben. De temperatuur is in de huidige situatie slecht te reguleren. Met name in zomerse situaties wordt het te heet op de bovenste verdiepingen. Dit heeft als gevolg dat het invloed heeft op het onderwijs, onderwijskwaliteit en leerprestaties. Met de renovatie wordt een beter werkklimaat gerealiseerd voor de docenten en scholieren. Door middel van de voorgenomen renovatie wordt het schoolgebouw een stuk energiezuiniger. Het verminderen van energieverbruik en beperken van CO₂-uitstoot is een verplichte opgave vanuit de Rijksoverheid. Met de renovatie van het schoolgebouw zal het energieverbruik significant worden verminderd.

Gelet op de provinciale beleidsnotitie "Beleidsnota Fauna en Flora 2018" stimuleren wij initiatiefnemers om extra maatregelen te nemen om soorten op langere termijn juist te laten profiteren van ruimtelijke ontwikkelingen. Op deze manier kunnen projecten die zouden kunnen leiden tot negatieve effecten voor soorten juist gebruikt worden om de staat van instandhouding van soorten te versterken. In de aanvraag zijn de volgende maatregelen beschreven die leiden tot een 'groene plus' ten aanzien van het versterken van biodiversiteit:

- er worden extra vleermuis kasten ingebouwd; in plaats van twee sets per gevel worden er vier sets per gevel ingebouwd (12 kasten extra);
- daarnaast zullen per (geschikte) gevel vier kasten ingebouwd worden voor huismus en/of gierzwaluw.

Bovenstaand geldend belang, tezamen met de groene plus, is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde Gewone dwergvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.3 Ecologische afweging Gewone dwergvleermuis

Onderzoeksmethode

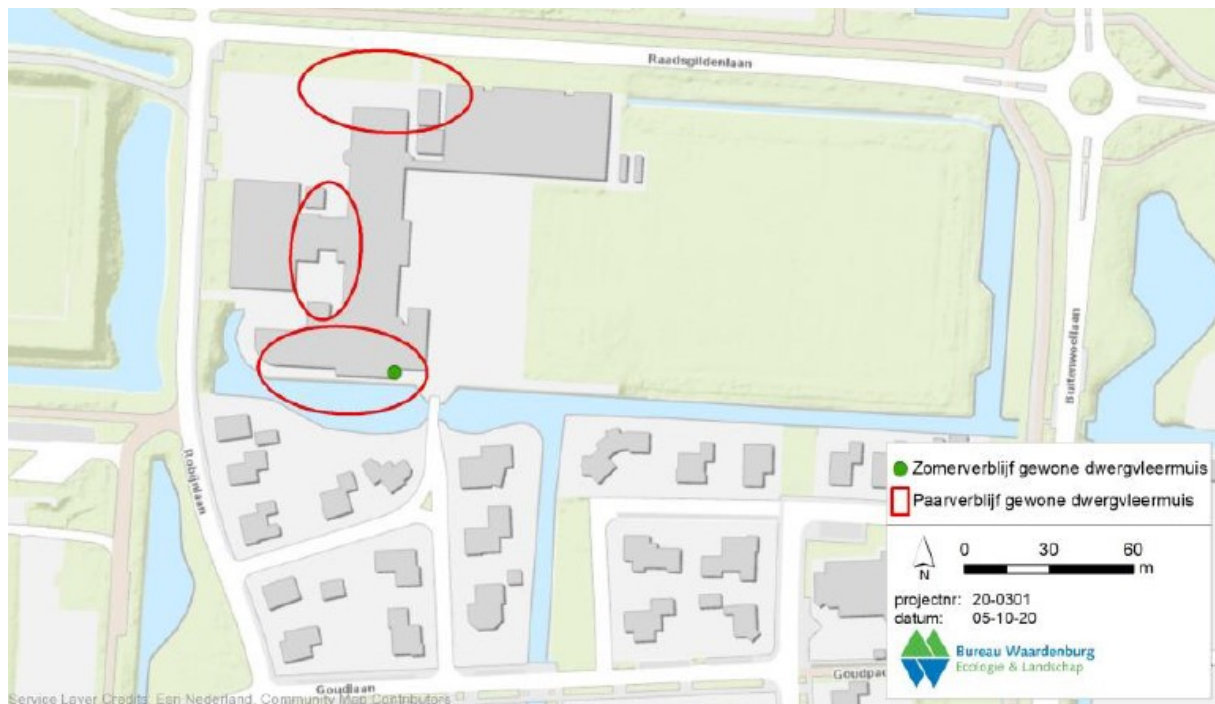
Aanwezigheid van Gewone dwergvleermuis is tijdens het onderzoek op basis van het landelijke geldend vleermuisprotocol (versie 2017) en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in paragraaf C van het activiteitenplan.

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat binnen het plangebied Gewone dwergvleermuis aanwezig is. Er zijn vier verblijfplaatsen vastgesteld: één zomerverblijfplaats en 3 paar- en (vermoedelijk) winterverblijfplaatsen. De locaties van de verblijfplaatsen worden weergegeven in figuur 2.

Aan de zuidoostkant van het plangebied is een zomerverblijfplaats van één exemplaar van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze vleermuis gebruikt de ruimte onder het boeiboord als slaapplek.

In het najaar zijn meerdere baltsende mannetjes Gewone dwergvleermuis gehoord. Er zijn op basis van het baltsgedrag drie paarverblijfplaatsen vastgesteld. De paarverblijven bevinden zich in de spouw die bereikbaar is via de stootvoegen. Van het ene exemplaar is niet zeker of hij het schoolgebouw gebruikt als paarverblijfplaats, of één van de eiken uit de bomenlaan. Bij het onderzoek naar paarverblijfplaatsen zijn geen invliegende of uitvliegende exemplaren waargenomen. Gewone dwergvleermuisen maken jaarrond gebruik van gebouwen. Het is mogelijk dat enkele dieren in het gebouw overwinteren.

Figuur 2. Ligging van de locaties van de vastgestelde verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis.

Er zijn tijdens het onderzoek geen (aanwijzingen voor) een kraamverblijfplaats gevonden van vleermuisen. Verder vlogen er gedurende alle bezoeken regelmatig Gewone dwergvleermuisen langs de bomenlaan aan de noordzijde. Dit lijkt een vliegroute te zijn voor een beperkt aantal van deze soort; maximaal vier dieren tegelijkertijd vlogen langs.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor Gewone dwergvleermuis vernietigd: 3 paar- en (vermoedelijk) winterverblijfplaatsen. De werkzaamheden hebben geen effect op het vastgestelde zomerverblijf. Deze zomerverblijfplaats bevindt zich onder het boeiboord en de boeiboorden worden niet vervangen. Daarnaast heeft de ingreep wel negatieve effecten op individuen van deze soort. De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen (opzettelijk storen van individuen, alsmede het vernietigen van verblijfplaatsen) worden als gevolg van werkzaamheden overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning en inrichting zoals beschreven in paragraaf H en I van het activiteitenplan worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden tijdelijke voorzieningen;
- verblijfplaatsen ongeschikt maken;

- aanbieden permanente voorzieningen;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Kwetsbare periode en ecologische begeleiding

De renovatie wordt zoveel mogelijk uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de Gewone dwergvleermuis en onder ecologische begeleiding. Doel van de maatregelen is het voorkomen van het doden van Gewone dwergvleermuizen en het waarborgen van de functionaliteit van hun verblijfplaatsen.

Ongeschikt maken verblijfplaatsen

De maatregelen voor vleermuizen zijn erop gericht dat redelijkerwijs voorkomen wordt dat er tijdens de werkzaamheden dieren in de verblijven aanwezig zijn en daarmee ook voorkomen wordt dat er dieren worden gedood.

Voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden worden alle open stootvoegen, kieren en dakranden onder ecologische begeleiding ontoegankelijk gemaakt met exclusion flaps. Aangezien het om veel stootvoegen gaat kan, mits de ruimte in de spouw doorloopt, er ook voor gekozen worden de stootvoegen om en om ontoegankelijk te maken met exclusion flaps en de overige stootvoegen af te dichten met rugvulling of ander stevig kunststof schuimrubber (geen pur). Indien nodig wordt instructie gegeven over het op de juiste manier plaatsen van exclusion flaps. Een eventueel nog aanwezige vleermuis kan na uitvliegen niet meer terugkeren en kan eenvoudig uitwijken naar verblijfplaatsen elders binnen zijn territorium. Afwezigheid van vleermuizen tijdens de werkzaamheden wordt hiermee gegarandeerd. Na controle kunnen - indien geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing - de werkzaamheden worden begonnen. In aanvulling op het activiteitenplan schrijven wij voor dat er na het ongeschikt maken van het gebouw een nacontrole met een batdetector dient plaats te vinden tijdens geschikte weersomstandigheden. Hiermee wordt zeker gesteld dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn. Pas nadat is vastgesteld dat de verblijfplaatsen verlaten zijn en de begeleidende ecooloog het gebied heeft vrijgegeven, kan gestart worden met de renovatie.

Deze werende maatregelen worden genomen in het seizoen dat vleermuizen nog actief zijn en dus in staat zijn om uit te wijken naar andere verblijfplaatsen in de buurt. Voorafgaand aan de werkzaamheden, dat zal zijn in september 2021, worden de werende maatregelen aangebracht.

Alternatieve voorzieningen

Voor elke verblijfplaats die zijn functie niet meer kan vervullen, worden nieuwe alternatieve verblijfplaatsen gecreëerd. Gewone dwergvleermuizen accepteren vervangende zomer- en paarverblijven goed. Er moet een netwerk aan verblijfplaatsen, die geschikt zijn voor de functie die verloren gaat, in stand blijven. Voor elke aan te tasten of te verwijderen verblijfplaats moeten meerdere alternatieve verblijfplaatsen geplaatst worden die voor minimaal eenzelfde aantal gewone dwergvleermuizen dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke plaats. Echter een vervangende verblijfplaats heeft nooit dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke verblijfplaats. Hierdoor kan een vervangende verblijfplaats zowel wat betreft zijn eigenschappen als zijn locatie, minder geschikt blijken dan verwacht. Dit wordt ondervangen door in het gebied van het bestaande netwerk aan verblijfplaatsen meerdere nieuwe verblijfplaatsen aan te bieden. Hoe meer alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn, hoe groter de kans is dat minimaal één van deze geschikt gevonden wordt. De nieuwe verblijfplaatsen bevatten gezamenlijk bij voorkeur verschillende kwaliteiten (bijvoorbeeld eigenschappen ten aanzien van opwarming, locaties en dergelijke) maar zijn altijd geschikt voor de functie die verloren gaat. Het aantal aan te brengen verblijfplaatsen is afhankelijk van de potenties van het gebied. De vervangende verblijfsplaatsen moeten worden geplaatst volgens de maatregelen genoemd in de kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis van BIJ12 (2017).

Voor het zomerverblijf hoeven geen aanvullende maatregelen te worden genomen doordat deze verblijfplaats behouden blijft.

Tijdelijke verblijfplaatsen

Op het moment dat exclusion flaps worden geplaatst moeten de dieren kunnen uitwijken naar een alternatieve verblijfplaats. Voor elk paarverblijf dat verloren gaat worden 4 nieuwe verblijfplaatsen aangeboden, het gaat dus in totaal om 12 vleermuiskasten. Hiermee wordt voor Gewone dwergvleermuis geschikte zomer- en paarverblijfplaatsen met zekerheid in stand gehouden en de functionaliteit gegarandeerd. De tijdelijke kasten worden uiterlijk in april geplaatst uitgaande van de start van de werkzaamheden in oktober 2021. De tijdelijke vleermuiskasten worden geplaatst binnen de afstandsnormen en gewenningsperiode die vermeld staan in het kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017). De vleermuiskasten blijven na de werkzaamheden permanent hangen

Permanente voorzieningen

Permanente vervangende verblijfplaatsen worden gerealiseerd middels het plaatsen van inbouwvleermuiskasten. Er zal gebruik worden gemaakt van Vivara Pro IB VL 04 inbouwstenen. De inbouwsteen is ook geschikt als kraamverblijf, hiervoor moeten wel meerdere stenen aan elkaar geschakeld worden zodat er een grotere ruimte ontstaat. Bij vleermuizen geldt, hoe meer ruimte ze ter beschikking krijgen hoe beter. Soorten die gebruik maken van de inbouwsteen zijn: Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger en de tweekleurige vleermuis. De inbouwstenen kunnen geschakeld toegepast worden. Hiervoor kan men links of rechts het houten deel wegnemen. De vleermuizen kunnen op deze manier van de ene naar de andere steen kruipen. Hierdoor ontstaat er dus eigenlijk een grote vleermuiskast in de spouw.

Aan elke zijde waar een paarverblijf is aangetroffen worden twee sets inbouwkasten ingemetseld ter vervanging van verblijfplaatsen in de spouw. Het zijn sets van twee stenen die inwendig aan elkaar gekoppeld worden, waardoor een voldoende grote ruimte beschikbaar komt voor de vleermuizen. In totaal gaat het dus om 12 inbouwkasten. Als groene plus wordt dit aantal verdubbeld: in plaats van twee sets per gevel worden er vier sets per gevel ingebouwd (12 kasten extra). Gewenningstijd voor inbouwkasten is niet nodig, omdat deze op dezelfde gevels worden ingebouwd als waar nu de (potentiële) paarverblijfplaatsen aanwezig zijn.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

In de NDFF zijn tot tien jaar geleden slechts enkele waarnemingen van vleermuizen bekend in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied. Het gaat alleen om gewone dwergvleermuizen. In de H.J. Topstraat ten noordoosten van het plangebied bevond zich in 2020 een kolonie gewone dwergvleermuizen, hier zijn in juni 100 en in juli 51 uitvliegende dieren geteld (NDFF). In de Goudsmedenstraat zijn er in 2018 93 uitvliegende gewone dwergvleermuizen geteld. De dieren van deze kolonies zouden mogelijk de school als baltplek kunnen gebruiken en de naastgelegen sloot en bomenlanen als vliegroute en als (niet-essentieel) foerageergebied. De bomenlaan en sloot zijn te klein om als essentieel foerageergebied te kunnen dienen.

Landelijk gezien is de Gewone dwergvleermuis de meest algemene soort. Doorgaans maakt hij in Nederland gebruik van bebouwing voor kraam-, zomer-, paar en winterverblijfplaatsen. De soort accepteert gemakkelijk nieuw aangeboden verblijfplaatsen (Korsten, 2012). Volgens het kennisdocument van BIJ12 over Gewone dwergvleermuis zijn er zijn geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen: er zijn geen aanwijzingen voor een af- dan wel toename in aantallen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen. (BIJ12, 2017)

Voorafgaand aan de werkzaamheden moet compensatie aangeboden worden voor het verlies van de verblijfplaatsen. Er worden vleermuiskasten opgehangen die geschikt zijn voor deze functie. De gunstige staat van instandhouding, die gewone dwergvleermuizen zowel landelijk als plaatselijk hebben, komt hierdoor niet in het geding. Het betreft maximaal enkele individuen.

Door de uitvoering van de eerder genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, inclusief de groene plus (zie belangenafweging) en de reeds gunstige staat van

instandhouding van Gewone dwergvleermuis, is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Eindoordeel ecologische afweging Gewone dwergvleermuis

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar verwachting gezien de groene plus kan toenemen in de toekomst, en dat de gunstige staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis gewaarborgd blijft.

4 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis gewaarborgd.

4.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven Gewone dwergvleermuis in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.5 lid 2 en 4 ¹
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:

lid 2, opzettelijk verstoren;

lid 4, beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Consequenties

Wat u verder kunt verwachten

Bij besluit ontheffingverlening is het toegestaan de werkzaamheden uit te voeren zoals in de aanvraag uiteengezet is, voor plangebied en periode zoals omschreven in het besluit.

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten algemenere vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat deze vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voor meer kwetsbare soorten met een ongunstige staat van instandhouding dient hiervoor een aanvullende ontheffing aangevraagd te worden.

Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het gehele jaar gebruiken zijn jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist. Kwetsbare

akker- en weidevogels worden sinds kort, ten gevolge van voortschrijdend wetenschappelijk inzicht, ook tot deze groep van vogels met jaarrond beschermd nest gerekend.

Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere soorten dan die waarop het besluit van toepassing is, dient u de werkzaamheden stil te leggen en aanvullend ontheffing voor deze soorten aan te vragen.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

- 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 5.3 Wnb

1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K24140
Documentnummer KIWI	<<KIWI-Documentnummer>>
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2020-000649

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden Winkler Prins school, Veendam (K24140)'